

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně na léta 2008 – 2012

Městský program prevence kriminality v Brně

I. Úvod:

Motto:

„Je lépe zločinu předcházet,
než ho trestat.“

Tuto větu napsal v roce 1764 Cesare Beccaria, otec klasické kriminologie.

Vláda České republiky si v roce 1993 tuto pravdu znovu uvědomila v okamžiku, kdy nárůst počtu registrovaných trestných činů, započatý po listopadu 1989, souběžně s hlubokými společenskými přeměnami, v některých položkách přesáhl i hodnoty 300%. Ve stejném období ale počet objasněných trestných činů vzrostl pouze o 35% a počet stíhaných pachatelů o 50%.

V roce 1993 proto uložila česká vláda ve svém usnesení č.22/1993 zpracovat program sociální prevence a prevence kriminality a ke konci roku 1993 bylo usnesením vlády ČR č. 617/1993 rozhodnuto o vytvoření Republikového výboru pro prevenci kriminality, jako meziresortního koordinačního a metodického orgánu při Ministerstvu vnitra ČR. Usnesením vlády ČR č. 341 z 15.6.1994 byl schválen Program sociální prevence a prevence kriminality – aktuální stav a východiska do roku 1996, a usnesením č.137 z roku 1996 byly poprvé uvolněny finanční prostředky ze státního rozpočtu na realizaci tohoto programu. Systém vynakládání finančních prostředků ze státního rozpočtu na preventivní účely byl schválen usnesením vlády ČR pod č. 491 ze dne 25.9.1996.

Od této doby bylo též město Brno zahrnuto do sítě měst, která na svém teritoriu uskutečňují nejrůznější typy preventivních programů, a síť zaručovala možnost dosáhnout ve vybraných dílčích projektech na státní účelovou dotaci. Nejprve jako Komplexní součinnostní program prevence kriminality a primární protidrogové prevence na místní úrovni 1996 – 2000, od roku 2000 do roku 2004 jako Program prevence kriminality na místní úrovni a počínaje rokem 2005 jako Program prevence kriminality – Partnerství. Od roku 2005 byl zahájen Program prevence kriminality Jihomoravského kraje.

Ve statutárním městě Brně byl již 20. 4. 1995 schůzí Rady města Brna R2/018 schválen Harmonogram uskutečnění jednotlivých kroků Koncepce a programu prevence kriminality ve městě Brně – Komunální prevence kriminality, v souvislosti s tím 1. 5. 1995 vzniklo Koordinační centrum prevence kriminality a na R2/029 dne 3. 8. 1995 byl schválen Statut a jednací řád Městské rady pro prevenci kriminality.

V části I. , bod 1. se píše: „Městská rada pro prevenci kriminality (dále jen Městská rada) je metodickým orgánem zřízeným v souladu s usnesením Rady města Brna s cílem odstraňování příčin kriminálního jednání občanů města Brna.“

Počínaje rokem 2008 (po schválení Strategie prevence kriminality na léta 2008 -2011 usnesením vlády ČR č. 1150 ze dne 15. října 2007) startuje nový program, určený 47 větším městům s počtem obyvatel vyšším než 25 tisíc, která mají statut obce s rozšířenou působností. Města budou mít možnost realizovat po dobu trvání Strategie tj. v letech 2008 až 2011, konkrétní preventivní projekty zaměřené na řešení místních problémů – tzv. Městský program prevence kriminality (dále jen Městský program). V případě, že statutární město Brno bude dodržovat Strategii a prováděcí dokumenty k Městskému programu, bude mu garantována možnost čerpat státní dotaci po dobu 4 let. V opačném případě bude z úrovně Republikového výboru pro prevenci kriminality vyřazeno. Povinností města je rozhodnutí Zastupitelstva města Brna o přistoupení k realizaci Městského programu, a splnění dalších povinností, které vyplývají a v průběhu let 2008 -2011 vyplynou z usnesení Republikového výboru pro prevenci kriminality. Jednou z nich je i schválení této koncepce.

II. Vymezení pojmů:

Kriminalita je z právního hlediska souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období – je to **rozsah kriminality**.

Úroveň kriminality je poměr počtu trestných činů k počtu trestně odpovědných osob.

Kriminalita zahrnuje ze sociologického hlediska kromě trestných činů i činy, které nejsou trestné, ale jsou společensky škodlivé (např. prostituce, konzumace drog, sympatizování s extrémistickými hnutími, rasistické a xenofobní postoje).

Kriminalita zjištěná je ta část kriminality, která je stíhána Policií ČR a je evidována ve statistice Policie ČR.

Kriminalita stíhaná je ta část (zjištěné) kriminality, kde byla podána žaloba a obžalovaný byl souzen. Je evidována ve statistice Ministerstva spravedlnosti.

Kriminalita skutečná je veškerá kriminalita, tj. zjištěná i nezjištěná (latentní).

Latentní kriminalita je ta část kriminality, která nebyla nikdy zjištěna, tím méně objasněna, stíhána a potrestána. Podle odborníků se většinou vyskytuje v případech korupce (např. u korupce se odhaduje, že skryto zůstává téměř 100% všech transakcí), neplacení výživného, neoprávněných zásahů k domu či bytu, podvodů s nemovitostmi, podvodů při zaměstnávání jiných osob, pašování zboží, nedovoleného ozbrojování, týrání zvířat, pomluv se závažnými následky, nákupu kradeného nebo jinak nepoctivě získaného zboží, neoprávněného podnikání, obcházení daňových povinností, pojišťovacích podvodů, celních podvodů, ekonomická kriminalita.

Celkový stav kriminality zahrnuje počty registrovaných trestných činů a pachatelů.

Prevence kriminality je vedle represe součástí trestní politiky státu. Z pohledu teorie je prevence kriminality součástí kriminologie, která zkoumá zejména osobu pachatele, osobu oběti a zabývá se možnostmi kontroly kriminality.

Kriminologie je empirická věda, spoléhající se více na pozorování skutečnosti, než na teorii a je to věda multidisciplinární, víceoborová, mezioborová.

Politika prevence kriminality je součástí bezpečnostní politiky státu, která je hlavním nástrojem kontroly kriminality. Představuje ofenzivní strategii kontroly kriminality, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páčání trestných činů. Zahrnuje soubor nerepresivních opatření, tedy veškeré aktivity vyvíjené sítí spolupracujících subjektů, které směřují k předcházení páčání kriminality a snižování obav z ní.

Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení i další subjekty, např. nerepresivní orgány veřejné správy, síť nestátních neziskových a církevních organizací a dalších zájmových sdružení občanů, některé typy školských zařízení, ale i podnikatelské subjekty a jednotlivé občany. Na místní úrovni zahrnuje i další aktéry prevence v řadě specifických oblastí. Jsou to např. metodici prevence na školách, romští asistenti, pracovníci Preventivně informační skupiny na úrovni okresních ředitelství a krajských správ Policie ČR, atp. Specifickou úlohu plní Probační a mediační služba ČR, jejíž preventivní aktivity souvisejí především se zákonem č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. K aktérům prevence náleží poskytovatelé sociálních služeb, zařízení sociálních služeb včetně sociálního poradenství (např. domy na půl cesty, nízkoprahová zařízení, terénní sociální pracovníci, sociální kurátoři apod.), orgány sociálně právní ochrany dětí (viz. Zákon č. 359/1999), kde hrají rozhodující roli orgány obce, městských částí, školské orgány a zařízení.

III. Objekty prevence kriminality:

1. Kriminogenní faktory jsou rizikové činitele, které vyvolávají, usnadňují nebo podporují páchaní trestných činů.

Jsou to jednak subjektivní faktory, které souvisejí se strukturou osobnosti, s psychickými a fyzickými vlastnostmi a chováním jedince.

Druhou oblastí jsou pak objektivní faktory, které se týkají celé společnosti a působí zejména v oblasti politiky, ekonomiky, práva, státní správy a samosprávy, sociální struktury, kultury v nejširším slova smyslu, včetně morálky, mezilidských vztahů, rodiny a sdělovacích prostředků. Výčet nalezených faktorů nemůže být nikdy úplný a definitivní. Při výzkumu Institutu pro kriminologii a sociální prevenci z roku 1998 jich bylo nalezeno 150.

Pro naši potřebu stačí definovat kriminogenní faktory jako **sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality**.

2. Potencionální i skuteční pachatelé trestné činnosti.

3. Potencionální či skutečné oběti trestných činů.

IV. Struktura prevence kriminality:

Sociální prevence

představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců – objektů preventivního působení.

Situační prevence

staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Neefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce, popř. městská či obecní policie a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie ČR.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů

je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni. Jako podskupinu sem řadíme i informace pro občany o možnostech obrany a ochrany před trestnou činností.

V. Úrovně preventivních aktivit:

Primární prevence je nepřímou strategií, necíleně orientovanou na celou společnost, její instituce a občany, spočívá především v optimalizaci životních podmínek, zvláště sociálních, ale i materiálních, v péči o náležité fungování všech prosociálních aktivit, které vedou k vhodné socializaci jedinců a k pozitivnímu rozvoji společnosti jako mnohohrstevnatého celku. Patří sem osvěta, informace, volnočasové aktivity apod.

Sekundární prevence je chápána jako přímá strategie orientovaná na jedince a skupiny kriminálně rizikové, ať již jako potencionální pachatelé, či oběti. Zaměřuje se též na ochranu materiálních hodnot, které jsou častěji objektem zájmu delikventů. Sem patří služby sociální péče, nebo služby sociální prevence, eliminace sociálně patologických jevů typu záškoláctví, povalečství, vandalismu, oblast interetnických konfliktů, oblast příčin kriminogenních situací typu dlouhodobá nezaměstnanost, sociální chudoba, nedostatečná rodinná výchova apod.

Terciární prevence je koncipována jako přímá preventivní strategie zacílená především na předcházení kriminální recidivě, zde se jedná o ty segmenty společnosti, které kriminalitou tak či onak již zasaženy byly. Sem patří práce s kriminálně narušenými jedinci a řešení stavu prokriminálního sociálního prostředí.

VI. Koncepce prevence kriminality ve městě Brně:

Východiska:

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně je navrhována na základě opakované komplexní bezpečnostní analýzy města, sestávající z opakovaných sociologických průzkumů „Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna“, socio-demografických analýz a policejních analýz nápadu trestné činnosti a přestupkovosti ze zdrojů Městského ředitelství Policie ČR a od Městské policie Brno.

Jako další zdroje informací slouží:

- institucionální analýza, která je opakovaně aktualizována,
- průběžně aktualizované analýzy možných zdrojů financování dílčích preventivních projektů (od roku 2000 zapojení do skupiny Bezpečné město sociální komise EUROCITIES, od roku 2005 zapojení do Programu prevence kriminality Jihomoravského kraje, od roku 2006 zapojení do Evropského fóra pro bezpečnost ve městě se sídlem v Paříži),
- doporučení expertů (od roku 1996 dosud – využití odborných konzultací konzultantky pro město Brno z Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, stanoviska, názory a usnesení Městské rady pro prevenci kriminality, od roku 2007 také Multitýmu pro mládež pod gescí Probační a mediační služby ČR, poznatky Preventivně informační skupiny Policie ČR Jihomoravské krajské správy, doporučení Odboru prevence Městské policie Brno),
- využití zkušeností kvalifikovaných manažerů prevence kriminality ve městě Brně, kteří již v minulosti, počínaje rokem 1996 realizovali Komplexní součinnostní program prevence kriminality a primární protidrogové prevence na místní úrovni, Program prevence kriminality

na místní úrovni, Program prevence kriminality – Partnerství a nyní nově Městský program prevence kriminality v Brně,

- využití zahraničních zkušeností a poznatků ze sítě Bezpečné město sociální komise EUROCITIES a Evropského fóra pro bezpečnost ve městě v praktickém zavádění nejlepších zkušeností do Městského programu prevence kriminality a aktivní podíl na mezinárodních akcích: 1999 – 2000 společný projekt EFUS pro 14 evropských měst na téma „Obchodování se ženami za účelem sexuálního zneužívání“, 2002 Mezinárodní seminář skupiny Bezpečné město Eurocities na téma „Obchodování s lidmi na účelem sexuálního zneužívání“, 2008 Mezinárodní seminář skupiny Bezpečné město Eurocities na téma „Prevence a boj s kriminalitou mládeže ve vztahu k integraci etnických menšin“,

- využití vlastních odborných zdrojů Magistrátu města Brna (protidrogová koordinátorka, poradce pro národnostní menšiny, romská poradkyně) a odborníků z vysokých škol institutů a ústavů se sídlem v Brně (např. Ústav územního rozvoje, Mezinárodní institut marketingu, komunikace a podnikání) a v Praze (Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Masarykova česká sociologická společnost – sekce sociální patologie) na řešení dílčích problémů.

Hlavní cíl:

Efektivní preventivní politikou na úrovni statutárního města Brna přispět k přiblížení se ideálu bezpečného města, tj. takového města, ve kterém se nikdo necítí být ohrožen na majetku, na zdraví a na životě, není vydírán a není vydíratelný.

K tomu nechť slouží udržení fungujícího systému prevence kriminality na úrovni statutárního města Brna a jeho zdokonalování a rozvíjení v souladu s požadavky, vyplývajícími ze Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011.

Cílové skupiny:

Rizikové skupiny obyvatel, tj. potencionální pachatelé a potencionální oběti trestné činnosti.

Oběti trestné činnosti včetně obětí domácího násilí, obchodu s lidmi apod.

Děti a mládež.

Pachatelé.

Etnické menšiny a cizinci.

Delikventní chování a okruhy kriminálních činů:

Trestná činnost majetková, násilná, směřující proti rodině, dětem a lidské důstojnosti, hospodářská trestná činnost, korupce, obchodování s lidmi, domácí násilí, delikvence spojená s radikalizací diváckého násilí, vandalismus, rasově, národnostně či nábožensky motivovaná trestná činnost, protiprávní jednání páchané v okolí hospod, heren, klubů, diskoték a protiprávní jednání v sociálně vyloučených lokalitách a celá oblast páchaných přestupků.

Komplexní přístup:

Činnost Městské rady pro prevenci kriminality ve městě Brně je provázaná na činnost komisí Rady města Brna a Sněmu starostů a na další subjekty, které se na činnosti Městské rady pro prevenci kriminality podílejí a to díky personálnímu obsazení (viz. bod X. Pracovní skupina...).

Město se účastnilo na vzniku a účastní na činnosti multidisciplinárního týmu pro mládež pod patronací brněnského pracoviště Probační a mediační služby ČR a to včetně manažerů prevence kriminality.

Komplexnost lze spatřovat i v zapojení mezinárodních organizací z oblasti prevence kriminality do řešení problematiky ve městě Brně a aplikace dobrých zkušeností v podmínkách města Brna (realizace mezinárodního semináře pro skupinu měst „Bezpečné město“ sociální komise EUROCITIES prostřednictvím Koordinačního centra prevence kriminality a zapojení města Brna do exekutivy Evropského fóra pro bezpečnost ve městech, jako zástupce za střední a východní Evropu).

Sem patří i realizace společných specializovaných akcí a dílčích projektů ve spolupráci s dalšími subjekty (např. s Městskou policií Brno, Městským ředitelstvím Policie ČR a Krajskou správou Jihomoravského kraje Policie ČR).

Technická opatření:

Těžiště leží v kontinuálním podporování projektů situační prevence. Sem patří i podpora činnosti poradenských místností Městské policie (včetně mobilního preventivního pracoviště Městské policie Brno) a Policie ČR. Dále podpora projektů typu „Zóny vzájemné pomoci“.

Informování:

Také v letech následujících by měla být zachována podpora projektů zaměřených na oblast informování občanů o možnostech obrany a ochrany před trestnou činností a podpora projektů na posilování osobní zodpovědnosti občanů za vlastní bezpečí i o projekty z oblasti community policing.

Vzdělávání:

Sem patří:

Podpora vzdělávání manažerů prevence kriminality na národní a mezinárodní úrovni. Podpora projektů, zabývajících se zvyšováním právního vědomí a různých typů vzdělávacích programů, včetně koncepčního a systematického rozvoje dopravní výchovy dětí i široké veřejnosti.

Spolupráce:

Udržování a zdokonalování sítě spolupracujících organizací a zařízení v oblasti prevence kriminality, včetně projektů na aktivizaci veřejnosti při zajišťování veřejného pořádku formou dobrovolnické služby v souladu se zákonem, nebo jinou formou, kterou zákony umožňují.

Zapojování policí do preventivních činností:

Úzká spolupráce Koordinačního centra prevence kriminality ve městě Brně s Odborem prevence kriminality Městské policie Brno a s Preventivně informačními skupinami Policie ČR na úrovni městského ředitelství a krajské správy.

Hodnocení efektivity a výzkumná činnost:

Pravidelně a po třech letech opakovaný sociologický průzkum „Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna“, jako třetí pilíř komplexní bezpečnostní analýzy města přináší důležité informace o postojích veřejnosti a o problémech, na které je nutno okamžitě reagovat.

Podle pokynů Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra a Republikového výboru pro prevenci kriminality vždy připraví a realizuje Koordinační centrum prevence kriminality ve městě Brně jednotné a předepsané vyhodnocení a vyúčtování každého ročníků Městského programu prevence kriminality.

Ve spolupráci s Institutem pro kriminologii a sociální prevence bylo město Brno vybráno jako spolurealizátor výzkumného úkolu, který by měl v budoucnu zajistit objektivní měření účinnosti projektů, realizovaných v rámci sociální prevence, u nichž je okamžitá účinnost dosud neměřitelná.

Metodika:

Dodržování Zásad... a Metodik..., případně dalších materiálů, které pro oblast prevence kriminality na místní úrovni vydává každoročně Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

Zdroje financování:

Finanční prostředky z rozpočtu města Brna, určené na oblast prevence kriminality (tj. povinná participace na projektech se státní účelovou dotací či s dotací od jiného státního orgánu, financování vlastních preventivních projektů na místní úrovni, finanční zajištění akcí na městské, celostátní a mezinárodní úrovni).

Státní účelová dotace – na vybrané projekty Městského programu prevence kriminality v letech 2008 až 2011.

Dotace z rozpočtu jiných státních orgánů – v případě, umožní-li to Zásady Městského programu.

Vlastní zdroje realizátorů projektů (např. finanční spoluúčast městských částí, vlastní zdroje Nestátních neziskových a jiných organizací, sponzorské dary, finanční prostředky z projektů EU apod.).

VII. Systém koncepce prevence kriminality ve městě Brně:

Je založen na jednotném systému předkládání návrhů na dílčí projekty, který je dán metodikou statutárního města Brna a metodikami a zásadami dalších subjektů, na jejich projednávání a schvalování, realizaci, hodnocení a vyúčtování a to vždy na celostátně předepsaných formulářích.

O postupu při předkládání projektů na oblast prevence kriminality jsou občané informováni na webových stránkách statutárního města Brna v oblasti životních situací, bod 113, IČ 011.

Proces projednávání a schvalování jednotlivých ročníků realizovaných programů prevence kriminality podléhá Metodikám a Zásadám vydávaným každoročně Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

Projekty investičního charakteru pak podléhají zvláštním předpisům ISPROFINu.

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR také metodicky vede a řídí práci manažerů prevence kriminality na místní úrovni. Výběr dílčích projektů s žádostí o státní účelovou dotaci podléhá konzultaci s konzultantem OPK MV ČR pro město Brno.

Všechny předložené projekty do programů jsou konzultovány jak na úrovni MV ČR, tak na úrovni JmK (krajská manažerka prevence kriminality je zároveň členkou Městské rady pro prevenci kriminality) a po zpracování jsou předloženy ke konzultaci a k zaujetí doporučujícího (nedoporučujícího) stanoviska Městské radě pro prevenci kriminality.

Městská rada pro prevenci kriminality v prvním kole doporučí Radě města Brna projekty s žádostmi o dotace.

Rada města Brna schvaluje žádosti o dotace.

Po případném přidělení (nepřidělení) dotací Městská rada pro prevenci kriminality znovu celý materiál projedná, navrhne konečné pořadí projektů a jejich finanční zabezpečení a doporučí (nedoporučí) samosprávným orgánům obce jeho schválení.

Servisní odbor, odbor sociální péče Magistrátu města Brna, připraví rozpočtové (rozpočtová) opatření.

Program prevence kriminality je předložen Finančnímu výboru ZMB k projednání, a samosprávným orgánům obce ke schválení. Po schválení v Zastupitelstvu města Brna je možno schválené dílčí projekty realizovat.

V termínech určených městem Brnem, Krajským úřadem Jihomoravského kraje a Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR se pak projekty realizují, vyúčtovávají a hodnotí a to opět na předepsaných formulářích.

U všech dílčích projektů jsou neustále prováděny veřejnosprávní a řídicí kontroly v souladu se Zásadami OSP MMB, Příkazy tajemníka MMB a Pokyny OSP k nastavení kontrol.

VIII. Akční plán:

Akční plán obsahuje krátkodobé úkoly, způsob jejich plnění, stanovení odpovědnosti a finanční zabezpečení.

Odvíjí se od formulování hlavních bezpečnostních problémů města, se kterými je třeba se vyrovnat, a které jsou výslednicí komplexní bezpečnostní analýzy města.

Komplexní bezpečnostní analýza města sestává ze tří základních zdrojů:

- z policejních analýz a statistik nápadu trestné činnosti a přestupkovosti,
- ze sociodemografické analýzy, kterou je pro město Brno analytická část – profil města z materiálu „Strategie pro Brno“ – aktualizovaný strategický plán rozvoje města Brna, schválený na Z5/007 zasedání Zastupitelstva města Brna dne 26. 6. 2007
- z periodicky (podle usnesení Městské rady pro prevenci kriminality po 3 letech) se opakujícího sociologického průzkumu „Vnímání pocitu bezpečnosti občany města Brna“.
- K těmto základním zdrojům se řadí další informace, jak zmíněno v bodě IV. Koncepce prevence kriminality, Východiska.

Na základě provedené komplexní bezpečnostní analýzy byly pro léta 2008 – 2011 stanoveny **priority**, které se v našich podmínkách nazývají Hlavní bezpečnostní problémy a jsou seřazeny podle témat:

Hlavními bezpečnostními problémy pro období let 2008 – 2011 jsou:

Práce s rizikovou a delikventní mládeží.

Řešení interetnické problematiky.

Řešení problematiky dopravně bezpečnostního komplexu včetně krádeží a vykrádání motorových vozidel.

Prevence viktimností (pomoc obětem trestných činů) a medializace prevence (informace pro občany o možnostech obrany a ochrany před trestnou činností).

Pomoc lidem v krizových situacích včetně problematiky prostituce, domácího násilí, atd.

Dlouhodobé úkoly:

1. Udržení sítě organizací a zařízení, které ve městě Brně zabezpečují realizaci dílčích projektů prevence kriminality na městské úrovni, a to nejméně po dobu fungování Městského programu prevence kriminality v Brně v letech 2008 – 2011, včetně jejich financování a to formou vícezdrojového financování (z rozpočtu statutárního města Brna, z rozpočtu městských částí, z rozpočtu Jihomoravského kraje, ze státních účelových dotací prostřednictvím Republikového výboru pro prevenci kriminality, a z umění získávání financí formou vlastních zdrojů realizátorů projektů).

2. Prohlubování spolupráce s Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, jakožto metodického orgánu pro oblast prevence kriminality v ČR na koncepčních materiálech, ale i při řešení specifických dílčích problémů bezpečnosti v oblasti městských aglomerací.

3. Ve spolupráci s Institutem pro kriminologii a sociální prevenci Praha zpracovat a v praxi ověřit metodiku měření účinnosti projektů v oblasti sociální prevence.

4. Aktivně se podílet na práci Multitýmu pro mládež pod gescí Probační a mediační služby s cílem, aby poté, co budou odstraněny metodické, organizační a legislativní problémy, mohl být v horizontu 5 let alespoň v některých městských částech uveden do provozu Systém včasné intervence.

5. Pokračovat v úspěšně se rozvíjející spolupráci sítě měst „Bezpečné město“ pracující pod sociální komisí EUROCITIES a v Evropském fóru pro bezpečnost ve městě, přenášet do praxe získané zkušenosti a ověřené metody a postupy preventivní práce.

Krátkodobé úkoly:

1. Podpora těch dílčích projektů, které se v oblasti sekundární sociální prevence zabývají rizikovými skupinami dětí a mládeže bez ohledu na barvu pleti (oblast nízkoprahových klubů, streetwork, smysluplné využívání volného času atp.).

Podmínkou pro dosažení cíle je zachování existence nízkoprahových zařízení a zařízení Domů dětí a mládeže či jiných organizací, např. nízkoprahový klub při Stanici mladých přírodovědců ZOO Brno, příspěvkové organizace.

Gesci za realizaci nesou předkladatelé projektů (NNO, PO, MČ apod.)

Termíny plnění jsou od obdržení dotace do konce kalendářního roku a jsou obsaženy ve smluvních vztazích.

Metody a postupy se liší od povahy organizace a zařízení, standardy pro streetwork jsou platné obecně.

Konkrétními aktivitami v oblasti nízkoprahových zařízení myslíme především: Hodiny pro děti a mládež, kdy je možno takového zařízení využít, kvalifikované pracovní síly či dobrovolníci pro práci s dětmi a mládeží, dostatečné materiálové vybavení pro možnosti využití volného času, to vše od realizátorů. Od donátorů – ze strany Magistrátu města Brna, opakovaná metodická pomoc či supervize, zajišťování finančních dotací na zabezpečení činnosti a existence a pravidelné a opakované kontroly realizace dílčích projektů.

Finanční zajištění: Od vlastních zdrojů realizátorů projektů, přes dotaci z rozpočtu statutárního města Brna, po případnou dotaci ze státní účelové dotace, z rozpočtu Jihomoravského kraje, z rozpočtů městských částí, od donátorů, nebo z Evropských fondů. Projekt od projektu se bude - i v roce 2009 a dále - financování každého dílčího projektu lišit.

2. Podpora dílčích projektů NNO, církevních organizací, romských a proromských organizací, které směřují k eliminaci sociálně patologických jevů v romském etniku.

Platí dtto, co v bodě 1.

3. Podpora projektů z oblasti situační prevence, které směřují ke znesnadnění páchaní trestné činnosti majetkové (kapesní krádeže, krádeže předmětů z vozidel, krádeže jízdních kol atd.).

Tyto projekty je oprávněna ze zákona na území statutárního města Brna provozovat pouze Městská policie Brno a Policie ČR. Realizují-li projekty z oblasti situační prevence městské části, nebo statutární město Brno, musí takto pořízená zařízení předat formou daru jedné nebo druhé policii.

Gesci za realizaci projektů v oblasti situační projekce nese statutární město Brno a jeho organizační složky (Magistrát města Brna, případně Městská policie Brno).

Termíny plnění: Vzhledem k tomu, že se jedná o projekty finančně velmi náročné, na nichž se nemalou mírou podílejí státní účelové dotace, jsou realizovány jako investiční akce ISPROFINu, a proto se jejich harmonogram plnění řídí zásadami, které jsou pro tuto oblast vždy na kalendářní rok stanoveny s celostátní působností.

Projekty z oblasti situační prevence mají tu výhodu, že je zde okamžitý a měřitelný efekt (např. snížení nápadu trestní činnosti v monitorované oblasti). Proto lze, podle dalších a doplňujících podmínek, stanovených pro oblast projektů situační prevence Odborem prevence kriminality MV ČR, provádět ze strany Policie ČR analýzu nápadu trestní činnosti a přestupkovosti, která srovnává monitorovaná a nemonitorovaná stejně frekventovaná místa a stav před a po instalaci kamer, nebo jiného zařízení situační prevence.

Finanční zajištění je zpravidla z rozpočtu města a státní účelové dotace, forma vlastnictví je řešena darovací smlouvou po realizaci projektu, schvalovaná na úrovni Zastupitelstva města Brna. Policie ČR, která je v Brně nositelem Městského kamerového monitorovacího systému (od roku 1997) se na realizaci projektů vlastními zdroji finančně nepodílí.

4. Podpora projektů Městské policie Brno typu „Senior akademie“, podpora projektů Bílého kruhu bezpečí a podpora projektů těch NNO, které poskytují služby lidem v krizových situacích, obětem domácího násilí, obětem obchodu s lidmi za účelem sexuálního zneužívání, prostituuujícím atp.

Pomoc lidem v krizových situacích a pomoc občanům z rizikových skupin (včetně seniorů) je řešena formou dílčích projektů programů prevence kriminality. Jednotliví realizátoři (Městská policie Brno, Policie ČR, Nestátní neziskové organizace apod.) jsou zároveň gestory projektů a realizují projekty vždy od obdržení dotace do konce kalendářního roku. Tak tomu je v roce 2008 a bude v roce 2009 i v letech následujících.

Očekáváme zvýšení pocitu bezpečnosti mezi těmito skupinami obyvatel a také jejich aktivní účast na zajištění vlastní bezpečnosti či bezpečnosti druhých (projekty typu: Zóny vzájemné pomoci, Dobrovolní strážci přechodů, apod.).

Finanční zajištění je zpravidla vícezdrojové, k vlastním zdrojům přichází příspěvek z rozpočtu statutárního města Brna.

5. Podpora projektů na zabezpečení činnosti informačních místností Policie ČR a Městské policie včetně autobusu MOBIDIK a jeho provozuschopnosti či náhrady novým mobilních pracovišť prevence kriminality Městské policie Brno.

Jde o oblast informací pro občany o možnostech obrany a ochrany před trestnou činností.

Pro zajištění tohoto krátkodobého cíle je zejména nutné splnit podmínku funkčnosti preventivních místností (Městská policie Brno – Špalíček, Zelný trh, Městské ředitelství Policie ČR Brno – Běhounská ulice) a mobilního pracoviště prevence Městské policie MOBIDIK.

Gestory jsou Městská policie Brno a Městské ředitelství Policie ČR v Brně.

Termín plnění: V roce 2008 od obdržení dotace do konce kalendářního roku, totéž platí pro rok 2009 a dále.

Očekávaným výstupem je aktivní účast občanů a zájem na zajištění vlastní bezpečnosti, ať již formou konzultací s policisty a strážníky, či studiem instruktážních a informačních materiálů. Opatřování si zařízení na zvýšení své osobní bezpečnosti a ochranu objektů, domů a bytů na základě doporučení, atd.

Metod je více, od poskytování konzultací, poradenskou činnost, přes aktivní práci v terénu s mládeží na školách, formou besed, soutěží atd., vypracováváním metodických materiálů plakátů a letáků k jednotlivým problémům z oblasti obrany a ochrany před trestnou činností, či výjezdy autobusu, nebo jiného mobilního preventivního pracoviště přímo za občany.

Financování těchto projektů by i do budoucna mělo být vícezdrojové a statutární město Brno by se svým příspěvkem mělo na této problematice rovněž podílet.

6. Podpora dílčích projektů Preventivně informační skupiny Policie ČR a Odboru prevence kriminality Městské policie Brno, které jsou zaměřeny na rizikové skupiny dětí a mládeže a na zvyšování právního vědomí, ale i právní odpovědnosti dětí a mládeže.

Platí dtto co pro bod 5.

7. Podpora projektů těch městských částí, které se snaží eliminovat vandalismus, sprejersství a podobnou činnost tzv. závadové mládeže např. estetizací prostředí (vybavování hřišť nerozbitnými herními prvky), budováním nízkoprahových kluboven (vnitřní vybavení), nebo pořádáním společných akcí s NNO, které se rizikovými skupinami dětí a mládeže zabývají.

Stanovení zodpovědností:

Zodpovědnost za realizaci Městského programu prevence kriminality v Brně v jeho jednotlivých ročnících nesou v konečné fázi samosprávné orgány obce, které program schvalují.

Za jeho kvalitní přípravu nesou zodpovědnost jednotliví zpracovatelé a předkladatelé – realizátoři dílčích projektů, za administrativní přípravu materiálů k projednávání manažeri prevence kriminality z Koordinačního centra prevence kriminality ve městě Brně – referátu oddělení spolupráce a rozvoje odboru sociální péče Magistrátu města Brna, za doporučující stanoviska Městská rada pro prevenci kriminality a také, protože se jedná o finanční prostředky Finanční výbor ZMB.

Spoluzodpovědnost za projekty, u kterých město žádá o přidělení státní účelové dotace nesou před Republikovým výborem pro prevenci kriminality pracovníci Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR (přidělení konzultanti pro město).

V případě žádosti o dotaci z rozpočtu Jihomoravského kraje z Programu prevence kriminality Jihomoravského kraje je konzultantem pro město Brno krajská manažerka prevence kriminality.

Finanční zabezpečení:

V rozpočtu statutární města Brna na zajištění realizace projektů Programů prevence kriminality včetně Městského programu prevence kriminality v Brně v letech 2008 – 2011 částka 2,5 mil. Kč ročně na kapitole ORJ 7200.

Ostatní finanční prostředky do programů jsou získávány formou státní účelové dotace, případně dotace z rozpočtu jiného státního orgánu např. Jihomoravského kraje, z vlastních zdrojů realizátorů projektů, z mezinárodních projektů či projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU, ze sponzorských darů a příspěvků (např. z rozpočtů městských částí).

IX. Manažeři prevence kriminality:

Pro město Brno bylo vytvořeno 1. května 1995 samostatné oddělení Koordinační centrum prevence kriminality ve městě Brně s počtem 3 pracovníků. Od roku 2000 vplynulo k administrativně ekonomickému servisnímu odboru, a to k Odboru sociální péče Magistrátu města Brna v počtu 2 pracovníků. Manažeři prevence kriminality jsou odborně vzděláváni prostřednictvím Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR a mají pro tuto práci odbornou aprobaci. Pro období let 2008 – 2011 není tedy nutno znovu tyto funkce v aparátu magistrátu zřizovat.

X. Pracovní skupina prevence kriminality:

Od 3. 8. 1995 pracuje ve městě Brně Městská rada pro prevenci kriminality jako metodický orgán, zřízený v souladu s usnesením Rady města Brna s cílem odstraňovat příčiny kriminálního jednání občanů města Brna.

V současné době sestává Městská rada pro prevenci kriminality z:

Předsedy – tajemník Magistrátu města Brna

Místopředsedy – vedoucí úseku sociálně kulturního Magistrátu města Brna

Vedoucí oddělení spolupráce a rozvoje odboru sociální péče Magistrátu města Brna

Vedoucího Koordinačního centra prevence kriminality ve městě Brně, manažera prevence kriminality

Protidrogové koordinátorky města Brna z Odboru zdravotnictví Magistrátu města Brna

Odborného referenta Odboru zdravotnictví Magistrátu města Brna (specialisty na krizové řízení)

Městského státního zástupce

Ředitele Úřadu práce Brno – město

Zástupce Komise výchovy a vzdělávání Rady města Brna a zároveň zástupce Komise bezpečnosti a veřejného pořádku Rady města Brna

Zástupce bezpečnostní komise Sněmu starostů a zároveň zástupce Bezpečnostní komise Svazu měst a obcí

Zástupce Jihomoravské krajské správy Policie ČR

Ředitele Městské policie Brno

Zástupce Střední policejní školy Ministerstva vnitra ČR se sídlem v Brně

Zástupce Odboru školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje a zároveň krajské manažerky prevence kriminality Jihomoravského kraje

Vedoucího brněnského pracoviště Probační a mediační služby ČR

Členy Městské rady pro prevenci kriminality jmenuje a odvolává Rada města Brna. Pro realizaci Městského programu prevence kriminality v letech 2008 – 2011 není nutno jmenovat žádnou další speciální pracovní skupinu.

XI. Způsob vyhodnocování:

Jednotlivé dílčí projekty jsou vyhodnocovány realizátory projektů a speciálních formulářích, jednotných pro celou ČR, které vydává Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR. Tato vyhodnocení jsou Koordinačním centrem pro prevenci kriminality zpracována do podoby výsledného materiálu Hodnocení..., který je v patřičném počtu výtisků odeslán na Odbor prevence kriminality MV ČR a rozdán všem členům Městské rady pro prevenci kriminality. Kromě toho probíhá celý systém kontrol, z nichž za nejdůležitější jsou považovány tzv. innominátní následné kontroly na základě požadavku Městské rady pro prevenci kriminality, jichž se podle zájmu zúčastňují členové Městské rady pro prevenci kriminality s doprovodem

manažerů prevence kriminality a v terénu a na místě samém kontrolují, zda bylo dosaženo plánovaných cílů projektů, zda byly a jsou zakoupeny ty předměty vybavení, na které bylo projektem žádáno, atd. Konzultují zkušenosti odborníků z praxe, které pak přenášejí na jednání Městské rady pro prevenci kriminality. O kontrolní činnosti je vydávána každoroční zpráva, kterou v písemné podobě obdrží všichni členové Městské rady pro prevenci kriminality ve městě Brně.

Na stanoveném nastavení systému pro léta 2008 – 2011 není nutno nic měnit.

XII. Dlouhodobé řešení oblasti prevence kriminality na úrovni města Brna:

Od roku 1995 kontinuálně pracuje Koordinační centrum prevence kriminality ve městě Brně.

Od roku 1995 pracuje rovněž Městská rada pro prevenci kriminality.

Od roku 1998 přispívá na realizaci programů prevence kriminality rozpočet města (1995 – 1998 = 0, 1998 – 2000 = 1,5 mil. ročně, od roku 2001 dosud 2,5 mil. ročně).

Protože kontinuální finanční podpora projektů se jeví z hlediska zajištění úrovně a kvality jako nutnost, měl by v letech 2008 – 2011 být tento status quo zachován.

V roce 2012 dojde k vyhodnocení celého období Městského programu prevence kriminality v Brně.

Projeví-li se názor, že tato léta byla pro prevenci kriminality úspěšná, nejeví se jako nutnost zpracovávat další koncepční materiály, ale pouze pokračovat po další pětiletí v tomto programu.

Ze strany města je základní podmínkou pro úspěšnou realizaci Městského programu prevence kriminality v Brně podpora činnosti manažerů (koordinátorů) prevence kriminality na území města Brna, kteří jsou hlavními aktéry koordinace preventivních aktivit.

XII. Závěr:

Koncepce prevence kriminality ve městě Brně na léta 2008 – 2012 – Městský program prevence kriminality v Brně je střednědobým materiálem, který je kontinuálním pokračováním Komunální prevence kriminality (programů prevence kriminality ve městě Brně), realizovaného pod metodickým vedením Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR od roku 1996.

Koncepce je zpracována na základě úkolů, vyplývajících z usnesení vlády ČR ze dne 15. října 2007 č. 1150 ke Strategii prevence kriminality na léta 2008 až 2011 a v souladu s obsahem Doporučení k tvorbě koncepcí prevence kriminality měst na léta 2009 – 2011, které vydalo Ministerstvo vnitra ČR, Odbor prevence kriminality v dubnu 2008. Brněnská koncepce je, co se časového rozsahu týče, koncipována od roku 2008, (první rok, kdy bylo do nové sítě město Brno zařazeno) do roku 2012, neboť v posledním roce „Strategie...“ dochází k vyhodnocení a vyúčtování projektů a k následným veřejnosprávním a innominátním kontrolám až po konci kalendářního roku 2011.

Tato koncepce byla připomínkována členy Městské rady pro prevenci kriminality a jejich připomínky byly do materiálu zpracovány. Materiál byl Městskou radou pro prevenci kriminality projednán a doporučen samosprávným orgánům statutárního města Brna ke schválení.